

DOI: 10.18427/iri-2017-0005

A hatalom iskolái: Horthy Miklós fiainak tanulmányai

© **Olasz Lajos**

Szegedi Tudományegyetem JGYPK, Szeged

olasz@jgypk.szte.hu

A politikai elit és középosztály feltörekvő tagjai mindig nagy hangsúlyt helyeztek gyermekeik iskoláztatására, hogy ezzel is megalapozhassák számukra a társadalmi helyzetüknek megfelelő pályát, a közéleti vagy gazdasági karriert. Horthy Miklós családja módos középbirtokos famíliának számított, amely felmenői között több magas pozíciójú személy, fejedelmi titkár, táblabíró, főispán, főrendiházi tag vagy püspök is volt. Horthy Miklós az uralkodó szárnysegédéként, majd az Osztrák-Magyar Monarchia hadiflottájának főparancsnokaként, később pedig Magyarország kormányzójaként fokozatosan a katonai, politikai elit körébe emelkedett, és ennek megfelelően kiemelt figyelmet szentelt két fia tanulmányaira, hogy ezzel is biztosítsa későbbi boldogulásukat. Az iskolaválasztásban egyszerre érvényesült a tradíció és a modernitás hatása (Turbucz, 2014:15-17).

Horthy Miklós, az Osztrák-Magyar Monarchia tengerésztisztje 1901-ben kötött házasságot a hasonló családi háttérrel rendelkező Purgly Magdolnával. Négy gyermekük született: Magda (1902), Paulette (1903), István (1904) és Miklós (1907). A család otthona a családfő szolgálati helye szerint alakult, a gyerekek születésének idejében Pola, a haditengerészet egyik fontos adriai-tengeri kikötője, majd 1908-tól Konstantinápoly (Isztambul) volt. 1909 októberében Horthy Miklóst kinevezték Ferenc József szárnysegédévé, így a család Bécsbe költözött. A hasonló társadalmi helyzetű famíliák szokásainak megfelelően a gyerekek mellé nevelőnőt alkalmaztak, aki már 6 éves koruk előtt tanította őket. A lányok később sem jártak iskolába, otthon tanultak, és csak osztályvizsgát tettek az Angol Kisasszonyoknál (Olasz, 2007:11).

István, elemi iskoláit Bécsben végezte. Apja a legjobb képzést igyekezett biztosítani neki, ezért felkérte a híres egyházi iskola és papnevelő intézet, az Augustineum magyar tanárait, hogy a fiával vegyék át a tananyagot a német mellett magyar nyelven is. Az Augustineumot I. Ferenc király 1816-ban alapította, hippói Szent Ágoston tiszteletére. Az intézmény a Monarchia papságának magasabb képzését és továbbképzését célozta. Az iskolának a főigazgató mellett mindig volt egy magyar származású igazgatója is (1908-tól Werdenich Endre), és a tanárok között is voltak magyar anyanyelvűek. Ebből az intézményből került ki többek között Luttor Ferenc pápai protonotárius, vatikáni magyar követségi tanácsos, vagy Czapi Gyula veszprémi püspök, egri érsek. Horthy fontosnak tartotta, hogy a fiai minden tanév végén Pozsonyban magyar nyelven, magyar tanterv szerint is osztályvizsgát tegyenek. Így a felsőbb tanulmányaikat később Magyarországon is zavartalanul folytathatták (Horthy, 2011:75; Erdődy, 1943:5).

1914 nyarán kirobbant az I. világháború. Horthy szárnysegédi megbízatása lejárt, a sorhajókapitányt visszavezényelték a flottához. A család ekkor Bécsből, a főváros közelében fekvő Badenbe költözött. A fürdővárosban nyugodtabb és olcsóbb volt az élet, és a déli vasútvonal révén könnyen kapcsolatot lehetett tartani a frontvonalnak

számító adriai kikötőkben állomásozó családfővel. István Badenben kezdte meg középiskolai tanulmányait, és itt járt elemibe ifjabb Miklós is. A badeni évek alatt a gyerekek képzésében az Augustineum tanárai továbbra is közreműködtek, és a pozsonyi osztályvizsgákra is rendszeresen sor került (Diószeghy, 1943:3; Szilágyi – Sáringer, 2002:202).

István, az apja nyomdokait követve 1918 augusztusában a fiumei Császári és Királyi Haditengerészeti Akadémiára jelentkezett. Ebben nagy szerepe volt annak, hogy Horthy Miklóst a Monarchia egyik háborús hőseként tartották számon. 1917 májusában, nagy túlerővel szemben győztes csatát vívott az Otrantói-szorosnál, miközben ő maga is megsebesült, de folytatta a harcot. Felépülését követően, 1918 februárjában ellentengernaggyá léptették elő, és kinevezték az osztrák–magyar hadiflotta főparancsnokává. István pályaválasztására a családi példa mellett hatással volt az is, hogy a fiatalember nagy érdeklődést mutatott a gépesítés, a technikai modernizáció vívmányai iránt. A Monarchia haditengerészete pedig nagy hangsúlyt helyezett a műszaki fejlesztésre, és a tisztképzésnek a magas szintű technikai tájékozottság is részét képezte. Mivel Fiume a tengeri harcok frontvonalába tartozott, a háború idején az akadémiát átköltöztették az Inn-parti Braunauba, az osztrák–német határ közelébe (Péntek, 1996:7; Wulff & Maléter, 1976:16).

1918. október végére a Monarchia katonai vereséget szenvedett, és kénytelen volt fegyverszünetet kérni. A Balkánon partraszálló antant csapatok és a birodalomból kiszakadó délszláv nemzetiségek nyomására az uralkodó beleegyezett a hadiflotta átadásába, amit október 31-én éppen Horthy főparancsnoknak kellett végrehajtania. Ausztria és Magyarország különválása, és a tengerparti területek elvesztése nyomán a Haditengerészeti Akadémiát bezárták. István novemberben hazatért a kenderesi családi birtokra. A Magyarországon kialakult helyzetben, a polgári demokratikus forradalom, majd a Tanácsköztársaság, illetve a román megszállás hónapjai alatt a 14 éves fiú nem járt iskolába. Otthon a gazdaságban segédkezett, illetve a helyi Balassa asztalosmesternél „inaskodva” famegmunkálást tanult (Wulff & Maléter, 1976:18-20; Olasz, 2007:12).

Ifj. Horthy Miklóst 1918 szeptemberében bentlakó diákként beírták a bécsi Collegium Theresianumba. A Mária Terézia által, elsősorban a magyar nemesi ifjak képzésére alapított intézetben az oktatók között, az alapszabálynak megfelelően mindig volt 4 magyar származású, anyanyelvű tanár és nevelő. Ebben az iskolában végzett például Széchenyi Ferenc, Festetics György, Bethlen István vagy Puskás Tivadar. Ifj. Horthy Miklós azonban csak fél évig járt a Theresianumba. Amikor 1919-ben a húsvéti szünetre hazautazott Kenderesre, a román csapatok már elfoglalták a Tiszántúlt. Ebben a helyzetben a család igyekezett együtt maradni, így a fiú nem tért vissza Bécsbe, a tanévet már nem fejezte be (Szilágyi & Sáringer, 2002:203).

1919. november 16-án, a román csapatok távozása után, Horthy Miklós a Nemzeti Hadsereg élén bevonult a fővárosba. A politikai hatalom megszerzésére tett lépések mellett fontosnak tartotta, hogy gondoskodik fia tanulmányairól, ne veszítsenek el még egy évet. Istvánt november 25-én beírta a II. kerületi Toldy Ferenc Főreáliskola 5. osztályába. Az iskolaválasztást elsősorban a fiú természettudományi és műszaki érdeklődése indokolta. Horthy István színjeles tanuló volt, kedvenc tárgyai közé tartozott a matematika és az ábrázoló geometria. Az iskolában pontos, szorgalmas, kötelességtudó diákként ismerték. Jó nyelvérzékkel rendelkezett, már középiskolás korában beszélt angolul, franciául, németül és olaszul. Kiváló sportolónak számított, különösen kedvelte a vívást, a lövészetet, a lovassportot és a vízi sportokat, az evezést és a vitorlázást. Hogy a háború végén elvesztett tanévet

behozza, a 7-8. osztályt összevontan, magántanulóként végezte, így a kortársaival együtt, 1922 júniusában érettségizett, kitüntetéssel (Wulff & Maléter, 1976:20-23).

Ifj. Horthy Miklós 1919 novemberétől az V. kerületi Kegyesrendi Főgimnáziumban folytatta a tanulmányait, Kisparti János osztályfőnök kezei alatt. A nagy múltú piarista iskolában olyan kiváló tanárok dolgoztak, mint Sík Sándor, Kornis Gyula, Óveges József, az intézmény diákjai közé tartozott Szerb Antal, Örkény István és Pilinszky János is. A Horthy család református volt, a férfiak azonban több generáción keresztül mindig katolikus feleséget választottak, és a szülők vallásának megfelelően a fiúk református, a lányok katolikus felekezetűek lettek. Horthy Miklós is nagyra értékelte a katolikus egyház társadalmi szerepét, oktatási tevékenységét, ezért természetes volt számára, hogy katolikus paptanárokat kért fel házitanítónak, illetve, hogy Miklóst katolikus középiskolába íratta. Ifj. Horthy Miklós a gimnáziumban jó tanuló volt, elsősorban a humán tárgyakból jeleskedett. Bátyjához hasonlóan kitűnően beszélt angolul, franciául, németül és olaszul. Ügyes sportolónak tartották, jó lovasnak és kiváló úszónak számított. A nyelvi képzés és a sportolás szorosan hozzátartozott az előkelő családok gyermekeinek neveltetéséhez, és a színvonalas képzést nyújtó középiskolák, beleértve az egyházi intézményeket is, nagy hangsúlyt fektettek erre. Bátyjához hasonlóan az utolsó két osztályt Miklós is összevontan végezte, és 1925 júniusában érettségizett (Szilágyi, 2014:75; Rébay, 2014:24).

A középiskola elvégzése után István a M. Kir. József Műegyetemre jelentkezett, gépészmérnök szakra. Az érettségit követően, amikor Horthy Miklós vendégül látta fia tanárait, Pintér Jenő főigazgató felvetette a kormányzónak, hogy Istvánt inkább a jogi egyetem felé kellene irányítani, hogy a tehetséges fiú később magasabb hivatali pályát vagy politikai karriert futhasson be. A Horthyhoz hasonló társadalmi helyzetű családok fiai gyakran választották ezt az utat, ami később az állami szférában való elhelyezkedéshez segítette őket. A kormányzó testvérei közül annak idején hárman katonai pályára léptek, hárman jogi tanulmányokat folytattak. Horthy Miklós ennek ellenére támogatta fia pályaválasztását. Nagyra értékelte a műszaki tudományokat, és komoly fantáziát látott a kiépülő magyar nehéziparban. Az 1920-as évek elején a kormányzói pozíciót még egyébként is csak ideiglenesnek tekintette, amely a királykérdés rendezése után megszűnik. Fiai jövőjét nem elsősorban politikai, mint inkább gazdasági pályán látta biztosítva (Beri, 1999:2; A modern kor, 1942:2).

A II. József által 1782-ben alapított műszaki felsőfokú képzést nyújtó intézmény, amely 1871-től M. Kir. József Műegyetem, majd 1934-től M. Kir. József Nádor Műszaki és Közgazdaságtudományi Egyetem néven működött, európai hírnévnek örvendett. Az egyetem, Budapest arcukat is meghatározó Duna-parti főépülete 1909-ben készült el. Az intézménynek 1922-ben 200 oktatója és 3000 hallgatója volt. Olyan híres tanárok, akadémikusok oktattak a Műegyetemen, mint Czettler Jenő és Heller Farkas közgazdász, Hauszmann Alajos építészmérnök, Kandó Kálmán, Csonka János és Zípernószky Károly gépészmérnök. A magas színvonalú műszaki képzés mellett a hallgatók tanrendjében jelentős helyet foglaltak el a közgazdasági, jogi és államtudományi tárgyak. A tantermi és gyakorlati foglalkozásokon túl az egyetem igyekezett minél szélesebb körű tanulási lehetőséget biztosítani a diákjai számára. 1924-ben például Európa nagy autógyárait bejáró körutazást szerveztek a gépészmérnök hallgatóknak, amelyen részt vett a kormányzó fia is (Szabadvány, 1982:31-32, 68-71).

Ezekben az években Horthy István érdeklődését a technika új vívmánya, a repülés kötötte le, amely a világháború éveiben rendkívül nagy fejlődésen ment keresztül. A trianoni békeszerződés tiltotta a katonai, és erősen korlátozta a polgári repülést. Az egyetemen azonban repülőgép-tervező és építő műhely működött, ahol kiváló

szakemberek dolgoztak (Lampich Árpád, Bánhidi Antal). A repülés iránt érdeklődőket a Műegyetemi Sportrepülő Egyesület fogta össze, Bresztovszky Béla professzor irányítása mellett. A rendkívül agilis, sok pluszmunkát vállaló Horthy Istvánt 1926-ban megválasztották az egyesület ifjúsági elnökének. Ő azonban nemcsak a technikai kérdések iránt érdeklődött, hanem repülni is akart. Motoros pilótaképzést ebben az időszakban csak a haderő folytatott. Így István megszakította egyetemi tanulmányait, és önkéntes tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezett. A szombathelyi, majd szegedi repülőiskola elvégzése után, 1927 szeptemberében pilótavizsgát tett. Ezt követően visszatért a Műegyetemre, és 1928 júniusában kiváló eredménnyel lediplomázott (Jánossy, 2001:7; Erdődy, 1943:6-7).

Ifj. Horthy Miklós továbbtanulásakor tradicionális pályát választott. Általános jelenség volt, hogy a középbirtokos családok egyik fiukat gazdasági képzésre küldték, hogy majd ő vegye át a családi gazdaság irányítását. Ennek megfelelően a kormányzó kisebbik fia a keszthelyi Gazdasági Akadémián folytatta a tanulmányait. A Festetics György által 1797-ben alapított felsőfokú mezőgazdasági tanintézet, a Georgikon utódként 1906-tól Gazdasági Akadémia néven működő főiskola 3 éves képzést nyújtott. Az intézményben a növénytermesztés, állattenyésztés, növény- és állategészségügy mellett gazdasági üzemtant, valamint műszaki, vegytani tárgyakat oktattak. A tanrendben helyet kaptak a közgazdasági, pénzügyi, kereskedelmi és jogi ismeretek is. Az iskola 333 kh területű birtokkal és majossal rendelkezett, ahol a gyakorlati oktatás folyt. A gazdasághoz mintagyümölcsös, illetve gyümölcsfa-iskola, országosan elismert tehenészet és merinó juhállomány tartozott, ami a tanítás mellett komoly bevételt hozott az intézménynek (Csiki, 1993:29, 33-35; Szilágyi, 2014:75).

Ifj. Horthy Miklóstra is a családi gazdaság felügyelete várt. A kenderesi központi birtokot ugyan a kormányzó maga irányította, természetesen hozzáértő gazdatisztek közreműködésével, a többi birtoktest, a két fiú vitézzé avatása során kapott telek, az utód nélkül elhalt nagybácsik öröksége, illetve Horthy Paulette birtokai kezelése a kisebbik fiúra hárult. Miklóst foglalkoztatták a gazdasági ügyek, és nem jelentett neki gondot az akadémiai tanulmányok teljesítése, figyelmét azonban számos más dolog is lekötötte. Az 1920-as évek közepétől bátyjával együtt rendszeres résztvevője lett a motorkerékpár- és autóversenyeknek. A III. Tourist Trophy versenyre tréningezve 1926 májusában a Budakeszi úton elütött egy váratlanul eléje lépő tejhordó lányt. A balesetben a lány életét veszítette, a motorjával felbukó Miklós pedig súlyos sérüléseket szenvedett, és hónapokig lábadozott. 1927 augusztusában megnősült, feleségül vette az ország egyik leggazdagabb pénz-arisztokratája, gróf Károlyi Imre lányát, Consuelot. Az Akadémiát végül 1928 nyarán fejezte be, és megkapta az „Okleveles Gazda” címet (Szilágyi & Sáringer, 2002:19).

A két fiú „tanulmányai” a diploma megszerzésével nem értek véget. A kormányzó már korábban elhatározta, hogy a diploma után hosszabb külföldi útra küldi Istvánt és Miklóst, hogy az iskolában szerzett tudást, nemzetközi tapasztalatokkal bővíthessék. István 1929 októberében előbb nyugat-európai körútra indult, végiglátogatta a híres gépgyárakat, majd egy évre az Egyesült Államokba utazott. Amerikában a Ford Műveknél vállalt állást. Kezdetben betanított munkásként dolgozott Dearbornban, majd átkerült Detroitba, a kísérleti fejlesztő részleghez, ahol már mérnökként alkalmazták. Amerikai érvényesülését a gyár főkonstruktorra, a magyar származású Galamb József egyengette. Horthy Istvánt jó szakembernek tartották, egy újítását bevezették a Ford gépkocsik szériagyártásánál (Wulff & Maléter, 1976:26).

Miklós a végzés után a pénzügyi szektorban helyezkedett el. Apósa révén osztályvezetői állást kapott a jelentős kereskedelmi érdekeltségekkel rendelkező Angol–Magyar Bankban. 1931-ben hosszabb utazást tett Egyiptomban, ahol alapvetően gazdasági diplomáciai feladatokat látott el. Jó kapcsolatot épített ki az uralkodó családdal, és része volt abban, hogy a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok bővüljenek (Borbándi, 1997:178; Szilágyi, 2014:75).

Amerikából hazatérve István a MÁVAG-nál vállalt állást, ahol gyorsan lépett elő a ranglétrán. Ezt részben felkészültségének és szorgalmának köszönhette, másrészt családi helyzete is szerepet játszott ebben. 1930 novemberében még szerződéses mérnökként alkalmazták, 1935-ben már igazgatóhelyettesi posztot töltött be, 1937-ben igazgatóvá nevezték ki, 1938-ban vezérigazgató-helyettes lett, majd 1939-ben megbízták a vezérigazgatói feladatkör ellátásával. 1940 júniusában új munkahelyre került, kinevezték a MÁV elnökének. Pozíciója eredményes ellátásában szakmai képzettsége és a korábbi menedzseri tapasztalatai nyújtottak segítséget a számára. Horthy Istvánnak meghatározó érdemei voltak a vasúti közlekedés jelentős mértékű fejlesztésében (Péntek, 1996:9; Mayer, 1995:376-378).

Egyiptomi utazását követően, ifj. Horthy Miklós is visszatért az Angol–Magyar Bankhoz, ahol 1934-től aligazgatói, majd 1936-tól már igazgatói posztot töltött be. Közben igazgatói feladatokat látott el 1933-tól a Magyar–Egyiptomi Kereskedelmi Rt.-nél, 1938-tól a Bel- és Külforgalmi Rt.-nél, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt.-nél. Igazgatósági tagja volt a Budai Általános Takarékszövetkezetnek, és tagja volt a Hajózási és Kikötőügyi Tanácsnak. Vezetői feladatai ellátásában széleskörű tájékozottságára, nyelvismeretére, korábbi munkatapasztalataira támaszkodhatott (Borbándi, 1997:178; Szilágyi, 2014:75).

1939-ben ifj. Horthy Miklós korábbi tanulmányaihoz és foglalkozásához képest új pályára került: kinevezték braziliai magyar követnek. A diplomáciai tanulmányok és tapasztalatok hiánya ellenére nem véletlenül került ebbe a szerepkörbe. A korábban takarékosági okokból bezárt, majd 1939-ben újra nyitott Riói követségre olyan személyt kerestek, aki képes szorosabbra vonni a népes dél-amerikai magyar emigráció és az anyaország kapcsolatát. Erre a kormányzó fia éppen megfelelő személynek látszott, aki rendelkezett a szükséges egyéni kvalitásokkal is. A másik fő feladat a két ország kereskedelmi kapcsolatának, mezőgazdasági árucseréjének élénkítése volt, ami már közelebb állt korábbi tanulmányaihoz és tapasztalataihoz. Új szerepkörét ifj. Horthy Miklós a várakozásnak megfelelően, sikeresen látta el (Szilágyi & Sáringer, 2002:115-116).

Horthy István pályája 1942-ben fordult a politika felé. Németország, illetve a hazai szélsőjobboldal részéről az ország vezetésére nehezedő politikai nyomás miatt szükségesnek látszott, hogy a már 74 éves kormányzó mellé olyan helyettest állítsanak, aki szükség esetén biztosítani tudja a korábbi politikai vonal és az alkotmányos parlamenti rendszer fenntartását. A kormányzó ezen a poszton idősebb fiát kívánta maga mellett látni. Istvánnak nem voltak politikai ambíciói, csak apja kívánságára fogadta el, hogy kormányzóhelyettesnek jelöljék. Mivel a politikai erők egy része kormányzói dinasztialapítástól tartott, Horthy István megválasztását politikai viták kísérték. Más érv nem lévén a kritikusok felrőtták neki, hogy nem rendelkezik jogi vagy katonai képzettséggel, mint az ország addigi vezetői. Végül 1942. február 19-én választották meg a magas közjogi méltóságra. A posztot azonban csak rövid ideig látta el, mert 1942. augusztus 20-án a Donnál teljesített katonai szolgálata során repülőbaleset áldozata lett.

Brazília 1942 májusában megszakította a diplomáciai viszonyt Magyarországgal, majd néhány hónap múlva hadat üzent. Így ifj. Horthy Miklósnak távoznia kellett

Rióból. Hazatérése után a Külügyminisztérium állományában maradt, de közvetlenül a kormányzó mellé kapott beosztást. Egy külön hivatalt létesítettek számára, amely elvileg a háború utáni újjáépítéssel és a külföldi magyarok hazatelepítésének kérdésével foglalkozott. Valójában a nyugati hatalmakkal folyó titkos tárgyalásokban, és a hazai németellenes erőkkkel való kapcsolattartásban működött közre. A hivatalt később csak „kiugrási iroda” néven emlegették (Szegedy-Maszák, 1996:120-121).

Horthy Miklós fiai, apjuk társadalmi helyzetéből adódóan kiváló képzést kaptak, amely (családi helyzetük mellett) nagymértékben elősegítette, hogy felnőtt korukra stabil egzisztenciával rendelkezzenek, és komoly gazdasági pozíciót töltsenek be. A II. világháború alatt mindketten fontos politika szerepkörbe kerültek, melynek ellátásában iskolai felkészültségük, széleskörű tájékozottságuk, hazai és külföldi munkatapasztalatuk segítette őket. Tanulmányaik, az egyéni érdeklődés ellenére is jól jellemezték a kor társadalmi viszonyait, az elitrekrutáció folyamatát.

Irodalomjegyzék

- A modern kor embere (1942). *Komáromi Lapok*, február 21. 2.
- Beri Béla (1999). *Vitéz nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzóhelyettese, repülő főhadnagy életkrónikája*. Hadtörténelmi Levéltár, Tanulmánygyűjtemény, 3571. sz.
- Borbándi Gyula (1997). *Magyar politikai pályaképek 1938-1948*. Budapest: Európa.
- Csiki László (1993). *A keszthelyi agrárfelsőoktatás története*. Keszthely: Pannon Agrártudományi Egyetem, Georgikon MTK.
- Diószeghy Miklós (1943). *Horthy István élete és halála*. Budapest: Tibor.
- Erdődy Mihály (szerk.) (1943). *Vitéz Horthy István 1904-1942*. Budapest: Rajcsányi.
- Horthy Miklós (2011). *Emlékirataim*. Budapest: Európa.
- Jánosy István (2001). *Vitéz Horthy István, a repülő*. Budapest: Nemzetek Európája.
- Mayer József (1995). Emlékezés nagybányai Horthy István MÁV elnökre. In Mezei István (szerk.), *Vasúthistória Évkönyv 1994* (pp. 371-391). Budapest: MÁV.
- Olasz Lajos (2007). *A kormányzóhelyettesi intézmény története*. Budapest: Akadémiai.
- Péntek Rita (1996). *A kormányzóhelyettes. Horthy István kormányzóhelyettesé választása és halála*. Hadtörténelmi Levéltár, Tanulmánygyűjtemény, 3653. sz.
- Rébay Magdolna (2014). A felvidéki elit a kalsburgi jezsuita kollégiumban 1856-1918. In Torgyik Judit (szerk.), *Sokszínű pedagógiai kultúra* (pp. 15-25). Komárno: International Research Institute.
- Szabadvány Ferenc (szerk.) (1982). *A Budapesti Műszaki Egyetem 200 éve 1782-1982*. Budapest: BME.
- Szegedy-Maszák Aladár (1996). *Az ember ősszel visszanéz... II. köt.* Budapest: Európa; História.
- Szilágyi Ágnes Judit (2014). ifj. Horthy Miklós. *Rubicon*, 25 (12), 74-77.
- Szilágyi Ágnes Judit, & Sáringer János (2002). *Ifj. Horthy Miklós, a kormányzó kisebbik fia*. Budapest: Holnap.
- Turbucz Dávid (2014). *Horthy Miklós*. Budapest: Napvilág.
- Wulff Olaf, & Maléter Jenő. (szerk.) (1976). *Vitéz nagybányai Horthy István élete és a magyar közlekedés*. Toronto: Vörösváry.